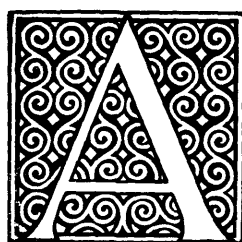

Helbing Ferenc eredeti rajza.

VISSZAVONULÁS A SAN MÖGÉ.

hadseregek útjából a visszavonulás elrendelésekor nagy gyorsasággal kellett az arcvonal háta mögött mindent, ami nem tartozik legszorosabb értelemben a küzdő hadsereghez, eltávolítani. A kórházakat kiürítettük, a betegeteket, sebesülteket — t. i. akik elbírták a szállítást — Ausztriában és Magyarországon a harc vonaltól távolabb eső kórházakba szállítottattuk el, a hadsereg visszavonulása következtében védtelenül hagyott területről hátrább vittük a hatóságokat, közintézeteket. Csapataink akadálytalanul váltak el az ellenség arcvonalától s így a San mögötti csoportosítás teljes rendben mehetett végbe. A lemergi csaták úgy kimerítették az oroszokat, hogy egyelőre nem is gondolhattak arra, hogy csapataink nyomában tovább folytassák előnyomulásukat nyugat és délnyugat felé. Ha még egy hadtestünk állt volna rendelkezésre, hogy a negyedik és az első hadsereg közti rést a *Ravaruska és Jaroslau* közti irányban sikeresen elzárhattuk volna, ami az egész helyzetet lényegesen javította volna, a második lemergi csata győzelemmel végződött. Így is olyan nagy volt seregeink ellentállóereje, hogy még a legerősebben szorongatott Auffenberg-hadsereg is sikerrel hajtotta végre a legnehezebb körülmények közt lebonyolított visszavonulást, bár természetesen nem volt elkerülhető, hogy súlyos veszteségek ne érjék, különösen az úttalan galíciai ingoványok közt fínnal átvergődő vonatsozlopait. Mire Auffenberg szeptember 13-án a harmadik hadsereghez csatlakozott, Dankl már végrehajtotta a mocsaras, erdős Tanev-régió át még nehezebb visszavonulását. Valósággal föllélekzett az egész közvélemény, amikor szeptember 14-ikén meg-

érkezett és közhírré lett a sajtóhadiszállás jelentése, mely szerint »Dankl és Auffenberg seregei egyesültek a főhadsereggel«. Az orosz roppant túlerő tudatában aggodalommal telt közhangulat még inkább bizakodóvá vált, mikor szeptember 18-án köztudomásra jutott Dankl tábornoknak hős katonáihoz intézett és szeptember 14-ikén kelt hadiparancsa, mely megállapította, hogy az első hadsereg az összes harcok folyamán veretlen maradt. A hadiparancs így szól:

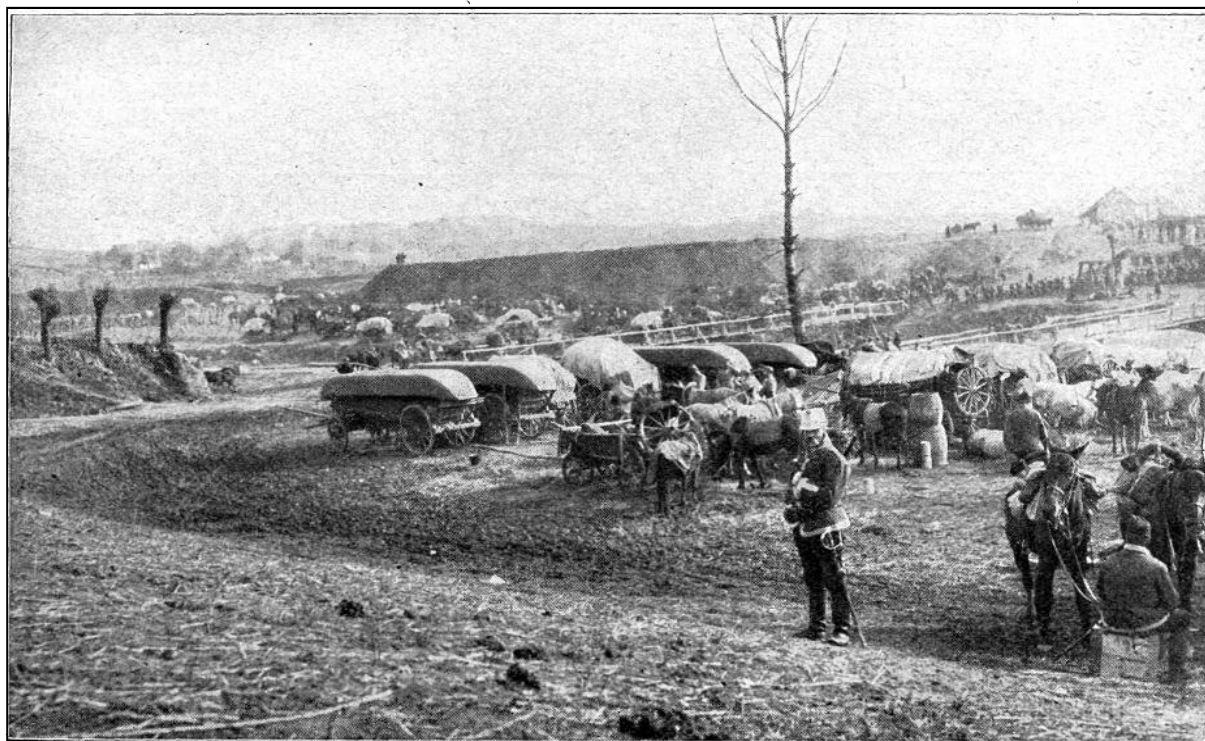
»A derék első hadsereg egy rendkívül nehéz hadműveletet fényesen oldott meg. Kraszniknál és Lublin előtt az oroszokat döntőleg megvertük. Azután az erődítményszerű állásban elhelyezkedett ellenséggel két héten át éjjel-nappal harcban voltatok és annak számtalan támadását mindannyiszor eredménnyel visszavertétek. Miután az oroszok naponta újabb erősítéseket kaptak és végül legalább kétszer oly erősekké lettek, mint mi, támadásainkat önként beszüntettük, hogy a hozzánk csatlakozott többi hadseregünkkel vállvetve továbbküzdjünk. A Tanev-régió mocsarain és erdein át való menetelés szintén óriási követelményeket támasztott veletek szemben. Hála kitartásunknak és szívósságunknak, ennek a feladatnak megoldása is sikerült és az oroszok alig merészelték a ti meneteiteket megzavarni. A veretlen első hadsereg ma a számára kijelölt helyen áll. Köszönetet mondok hőslélekű első hadseregem valamennyi tagjának mindazért a kiváló cselekedetért, amit eddig minden irányban teljesített. A háború eddig velünk szemben nagy követelményeket támasztott. Ezek a követelmények a jövőben sem lesznek kisebbek. De ti, az első hadsereg katonái, állhatatosan és eredményesen meg fogtok azoknak felelni hazánk üdvére, Ő Felségének, fennkölt császárunknak és királyunknak dicsőségére.«

Dankl seregének visszavonulásáról egy szemtanu ezeket írja: Aki valaha járt Orosz-Lengyelországban három napi esőzés után az országúton, tisztában lehet azokkal a végtelen nehézségekkel, amelyekkel ezen a területen egy visszavonuló hadseregnek megküzdenie kell. Itt-ott akad egy szétlőtt, vagy félig felégetett falu, ahol még az a néhány otthonmaradt paraszt is félig holt az éhségtől, mert a már korábban ott járt csapatok mindent megettek. Ha a trén a csapatoktól elmarad, ami nehéz harcok közt végzett visszavonulás idején igen könnyen megesik, a csapatok éhezni kénytelenek. S ilyen súlyos viszonyok közt katonáink a jó humorukat se veszítették el. Magyar honvédek a lövőárokban a tűzvonalban kis tüzeket raktak és krumplit sütöttek, nem törődve a zuhogó golyózáporral, és a tisztjeik minden alkalommal csak a legnagyobb szigorral tudták visszatartani, hogy ne menjenek neki szuronyrohammal a közelben felbukkanó ellenségnek. Dankl óriási bravúrral fedezte a trének, a sebesültszállító és a lövészeres oszlopok visszaszállítását s ahol a vonatoszlopok nem voltak éppen az orosz tüzéség tűzének kitéve, olyan rendben vonultak el, hogy a szemlélő nem sejlhette volna, hogy egy nagy gyorsasággal visszavonuló hadsereg trénjét látja maga előtt.

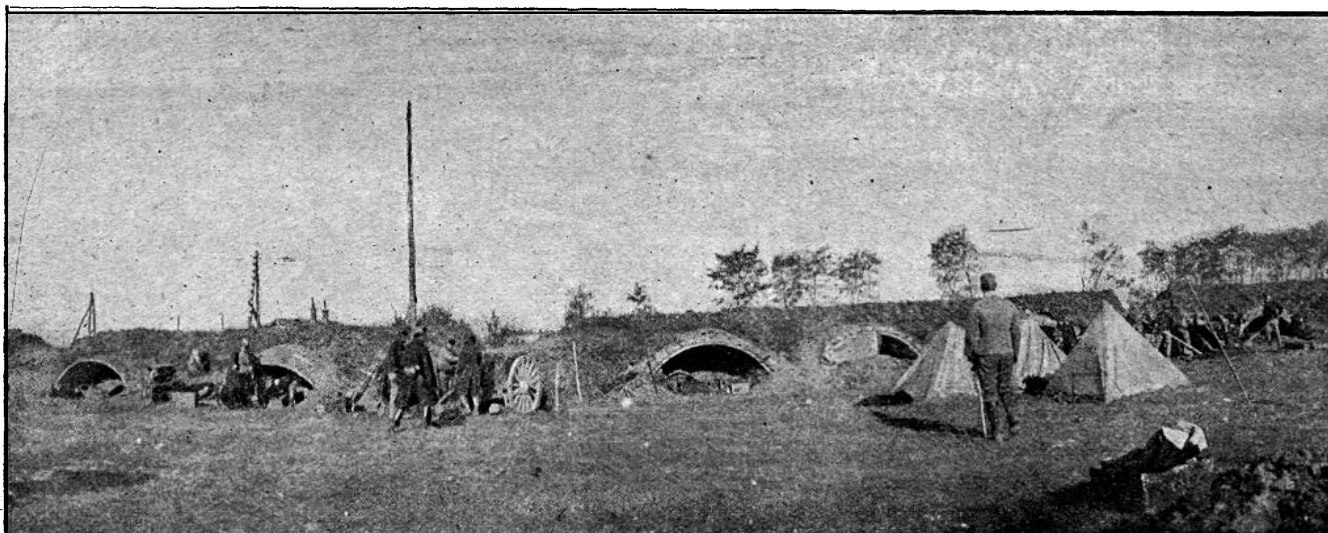
Aufferberg serege kezdetben nem értette hogy a győztes sereg miért vonul vissza. Több csapattestnél kétszer is meg kellett ismételni a visszavonulási parancsot. A csapatok attól a tudattól voltak eltelve, hogy az oroszokat heteken át — bár súlyos veszteségeket szenvedve — de állandóan verték, egy csomó foglyot gyűjtöttek össze, ágyúkat, gépfegyvereket zsákmányoltak, diadalmasan nyomultak elő s így nem tudták megérteni, hogy miért kell visszavonulni. Nagy bajjal értették meg velük, hogy az általános helyzet tesz új csoportosítást szükségessé.

A SAN HIDFŐINEK VÉDELME. A SIENIAVAI CSATA.

Míg Dankl serege be nem fejezte a visszavonulást, Przemysl mint támpont körül kifejtett heves ellenállással kellett a Sanon való átkelés biztosítása érdekében az oroszokat feltartóztatni. A Zlocovnál, Przemyslanylál és Lembergrél vívott véres csatákban az oroszok annyira kimerültek és olyan súlyos veszteségeket szenvedtek, hogy eszükbe se jutott seregcink visszavonulását úgy értelmezni, mintha ők — az oroszok — győztek volna. Kezdetben csak azzal foglalkoztak, hogy a szétzavart csapatfőtelékeket rendezték, készleteiket ki-

Az osztrák-magyar 11. hadtest átkelése a Wiar-folyón Hermanovicénél, Przemysltől délkeletre.

Kitűnően földött osztrák-magyar tüzérségi állások. Legénység és muníció teljes biztonságban van a srápneltűz ellen.

egésztették és Przemysl körülzárására és ostromára készültek. Azután lassan nyomultak elő s míg az északi szakaszon a San hídfőinek birtokába igyekeztek jutni, főerejükkel lassan haladtak széles fronton nyugat felé Sanokon és a szomszédos terepszakaszokon át. Erősebb harcokra csak a San körül került a sor. Itt csapataink Przemyslnél, Jaroslaunál, Sieniavánál az erős hídfőket keményen védték mindaddig, amíg összes csapataink e hídfők fedezete alatt át nem jutottak a Sanon.

Élénk harcok folytak le a visszavonulás fedezése érdekében különösen a *Sieniava* melletti hídfőnél. Itt csapataink szeptember 17-én egy orosz gyaloghadosztályt vertek vissza.

Ezzel a visszavert támadással egyidejűleg erős orosz csapatok támadták meg a Jaroslautól északra tizennyolc kilométerre előretolt földsáncainkat, melyeket egy kis csapat hősiessen védett és arra kényszerítette az oroszokat, hogy a földsáncok maroknyi védőserege ellen két hadtestet és nehéz tüzérséget vonultassanak fel.

A hevenyészve megerősített állásnak a háború kezdetén az volt a rendeltetése, hogy hadseregünk egy részének nyugodt gyülekezését biztosítsa az orosz lovasság betörései ellen. A hevenyészett sáncépítés teljesen megfelelt a céljának, mert hiszen a lovasság nem küzdhet nehéz lövegekkel, miután ez igen akadá-

Egy nehéz osztrák-magyar tábori ágyú szállítása.

lyozná a gyorsaságában és mozgékonyságában. Az ilyen sáncok alkotórészei: lövészárkok, sáncok és ágyúfedezékek. Javarészt a helyszínen kiasott földből készülnek. Ezek persze távolról sem olyan erődítmények, minők a francia határokon vannak, nincs bennök páncél, vasbeton, kőfal; csupán legyömösölt földhányások, melyek azonban arra mégis elegendők, hogy fedezetük alatt a védők visszaverhessék a gyöngébb ellenséges csapatokat és a lovasságot. Ezek a hevenyészett sáncok a San-vonalon fekszenek. Ezt igen sok országút töri keresztül, mely mind a Visztula és a San szögébe vezet. Erős várak építése itt tehát nem volt célszerű. Az ilyen erős várak, melyek vasbetonból és páncélból készülnek, igen nagy befektetéseket igényelnek, amelyek a mai háborúban egyéb fontosabb célokra inkább voltak szükségesek.

Asieniavai bátor csapat igen kis számú volt, mindössze egy előretolt előőrs és ez a kis sereg — csupán a hevenyészett sáncok védelme alatt — makacs ellenállásával tekintélyes erők harcbaállítására kényszerítette az ellenséget. E védőcsapat magatartása megérdemli a legnagyobb elismerést. Mint említettük, az oroszok kénytelenek voltak két hadtestet és nehéz tüzérséget indítani ellenük. A több napi ellenállás lehetővé tette, hogy a fejlődésben levő főerők befejezzék a készülődéseit. A sieniavai ellenállás nagy időnyereséget is jelentett reánk. Miután a sieniavai csapat a rábízott feladatnak eleget tett, a hadtestéhez csatlakozott. A sieniavai összecsapás némi izelítőt adott az orosz csapatoknak azokról a nehézségekről, mik az újra meginduló harcokban rájuk vártak. Taktikai és morális szempontból vereségüket jelentette, hogy a hevenyészett földsáncokkal megerősített hídfőt se tudták bevenni, még megerősített csapatokkal sem.

A DUNAJEC-VONAL JELENTŐSÉGE.

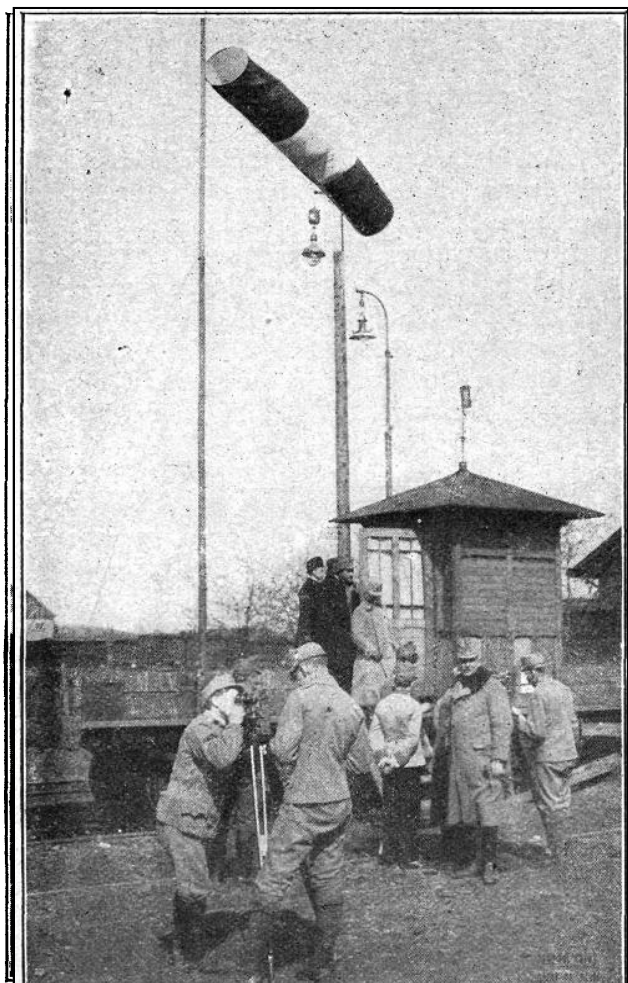
Mialatt a San-vonal ilyen erős védelme alatt összes seregeink elérték a Visztula—San-szöglet védett menedékét, azok a seregrészek, amelyek már előbb odaértek volt, folytatták a visszahúzóást a Sannál jóval hátrább eső terepszakaszra. A hadvezetőség már a visszavonulás elrendelésekor tisztában volt azzal,

hogy az óriási túlerő ellen heteken át vívott harcokban kimerült, megfogyott és a készletek alapos kiegészítésére szoruló seregeink a San nyugati partján a nagy túlerővel nyugat felé hőmpölygő orosz tenger áradatának aligha állhatnak hosszú ideig ellen. Mivel az oroszok a Visztula mellékén is erős állásokban voltak, a San nyugati partját védelmező seregeinket még a Visztula felől is oldaltámadás veszélyeztethette. Éppen ezért előrelátható volt, hogy a San mentén előkészített hadállások csak arra szolgálhatnak, hogy az oroszok ott addig legyenek feltartóztathatók, amíg az egész hadsereg teljes rendben a Dunajec- és Biala-folyók

Megfigyelőállomás a Dunajec mellett.

közi területen helyezkedhetik el erősen védhető állásokban. Ha a német hadsereg a Visztula nyugati partvidékén lett volna, a San nyugati partja seregeinknek az előbb említett szempontok ellenére is inkább kínálkozott volna védelmi vonalul. De a helyzet ellenkezőleg az volt, hogy a San mellékén elhelyezkedő harcvonalkunk északról teljesen fedetlen maradt volna, mert Hindenburg Tannenbergnél éppen abban az időben győzedelmeskedő hadseregei — melyek feladata most az volt, hogy a mi hadseregünkkel egységes akcióra keressenek stratégiai kapcsolatot — jóval messzebb nyugatra álltak az oroszok elleni újabb offenzívára készen. Így tehát Hindenburg német csapataival csak úgy találhatták meg seregeink a közvetlen stratégiai kapcsolatot; ha a Santól távolabb nyugatra fekvő terepszakaszra vonulnak vissza, ahol a harcvonalkunk összeköttetésben lehet a német fronttal. Ez a vé-

Kilophot Wien felvétele.

Apróbb léggömbök föleresztésével megfigyelik a szél erejét és irányát, amit azután közölnek a léghajósosztag tisztjével.

delmi vonal a Dunajec- és a Biala-folyók közti dombok által kedvezően tagolt terepszakasz volt. A harcvonálnak északon a Tarnov körüli erős hadállásokkal megerősített dombosor volt a támpontja, délkelet felé pedig a duklai út mentén húzódtak el a szélső hadállások. A harcvonala északi szárnyát Dankl Lublin alól visszavont első hadserege alkotta, ehhez csatlakozott a Dunajec és Biala közti szakaszon az Auffenberg által vezényelt negyedik hadsereg, majd a Boroevics által vezényelt harmadik hadsereg s végül a délkeleti szárnyon a Kárpátok felé a Böhm-Ermolli által vezényelt második hadsereg.

Ez a felállás felelt meg a lembergi csata után kifejlődött új hadi helyzetben azoknak a politikai és stratégiai céloknak, amelyeket hadvezetőségünknek szem előtt kellett tartania s amelyek legfontosabbika az volt, hogy ha kell politikai területhatárok feláldozása árán is min-

den erővel a Németország felé vezető utat kell megvédeni az orosz gőzhenger ellenében. Ez az út pedig Nyugat-Galicia és vele határos két Szilézia területén halad át. Mivel pedig ugyanezen a területen keresztül visz a legrövidebb út Bécs és Budapest felé is, hadseregünknek fent vázolt felállása egyszerre fedezte az oroszok előnyomulásának mind a három főirányát.

Az egész visszavonulást az jellemzi, hogy nem vert seregek menekülése volt, hanem céltudatos visszavonulás a további hadműveletek biztosítására. Hadvezetőségünk a szeptember közepéig vívott harcokban elérte azt a célt, amelyre törekedett: az oroszokat kényszerítette, hogy ellenünk vonultassák fel rendelkezésre álló hadseregük zömét. Ez lehetővé tette a németeknek, hogy a háború két első hónapjában teljes erejükkel a francia front ellen vonuljanak fel és a keleti harctéren egyelőre csak annyi csapatot állítsanak a harcba, amennyi a Poroszország felé kisebb erővel irányított orosz támadások feltartóztatására elkerülhetetlenül szükséges volt. De most, szeptember második felében, már a németek is nagyobb erővel fordulhattak az oroszok ellen. Az itt jellemzett nehéz feladatot seregeink olyan erő kifejtéssel oldották meg, hogy az orosz hadsereg óriási túlereje dacára teljesen szétmállott és csak hetek elmúltával tudta a veszteségeit új csoportosítással s a készletek kiegészítésével helyrehozni.

Az osztrák-magyar hadsereg a három héten át tartó két lembergi csatával teljesen magára vonta és a San mögé történt visszavonulással négyötödrésében továbbra is lekötötte az óriási orosz hadsereget és ezzel időt adott német szövetségeseinknek arra, hogy teljes gondjukat a Franciaország elleni offenzíva bevezetésére fordíthatták. Ezt a nehéz küzdelmet csapataink olyan bravúrral vívták, hogy szeptember közepéig 41.000 orosz foglyot és 300 zsákmányolt ágyút szállítottak el a harcvonalból az ország belsejébe. Hiába igyekeztek az oroszok döntő csapást mérni reánk azzal, hogy magának az orosz hivatalos ügynökségnek jelentése szerint minden erejüket ellenünk vetették, hiába intéztek messze délen, a szerbek útján váratlan betöréseket Szlavónia, Bosznia és Hercegovina területére, hogy esetleg északra vihető csapatainknak a déli hadiszíntéren való meghagyására kényszerítsék hadvezetőségünket: a szerb betörő hadosztályokat megsemmisítettük, az oroszok sokszoros túlerejének rohamát pedig megállítottuk s majdnem két hónappal megkésleltettük. Ennek a nagyszerű

offenzív ellentállásnak volt köszönhető, hogy míg a németek szeptember első harmadában alig hatvan kilométernyire állottak Páristól, s még visszavonulásuk után is helyenként csak másfélszáz kilométer választotta el őket a francia fővárostól, addig az orosz haderő az első háromhetes óriás csata után is ezer s annál is több kilométernyi távolságban állott a középeurópai szövetség fővárosaitól.

AZ OROSZOK KÖZÉPGALICIÁBAN.

Amint a visszavonulás be volt fejezve s csapataink elhagyták a San-vonalat, az oroszok körülzárták Przemyslt és előzönlítették Középgaliciát. Mintegy hatvan gyaloghadosztály állt a mi haderőnkkel szemben s a másfél milliót túlhaladó emberáradatot Przemysl megakasztotta útjában. A megelőző nagy csatákban szenvedett veszteségek hatását is több hétig sínylette meg az orosz hadsereg s így a nyugat felé törekvő áradat a Sannál és lejjebb a Vislokánál megállapodott.

Az oroszok, ahol rendes csapatok és magasabb parancsnokok voltak jelen, aránylag mérsékelten viselkedtek, de kisebb községekben s különösen ahol kozákok garázdálkodtak, a lakosság — különösen a zsidók — sokat szenvedett.

Rzezovban — például — szeptember 23-án jelentek meg az első kozák járőrök, s a nyomukban csakhamar egyéb csapatok is. A Rzezovba bevonult orosz csapatok parancsnoka Markow kozákezredes volt. A kozákok kezdetben aránylag tisztességesen viselkedtek s csakhamar elhagyták a várost. Azután más csapatok is vonultak át a városon s végül egy cserkesz ezredes lett a város parancsnoka. Ettől a perctől kezdve Rzezov el volt zárva a világtól, ami mindenekelőtt rémítő drágaságot okozott. A rubel kényszerárfolyama 10 korona volt. Sok lakást és irodát raboltak ki. Naponta fosztogattak s egy szép napon — október 7-én — a parancsnok kijelentette, hogy ha a város nem fizet egy fél millió hadisarcot, bombáztatni fogja. De még aznap menekülniök kellett. Érdekes, hogy az oroszok Rzezovban, mint más városokban is szokták, naponta hazug győzelmi híreket ragasztattak ki a falakra. A vásárlásnak egy különös nemét is gyakorolták. A tulajdonostól »megvették« az illető tárgyat, pár kopekát fizettek érte, de a tulajdonossal a tárgy teljes értékéről szóló nyugtát állítottak ki. De jó sok értékes holmit vittek el úgy, hogy még ezt a formaságot is

mellőzték. Sok helyen elraboltak valamit, például egy tehenet, disznót s egy parasztnak potom áron eladták. S amikor azután »a vevő« a kozáknak a kért vételárat lefizette, a kozák azt mondta, hogy »meggondolta a dolgot«, mégsem adja el a tehenet s a pénzt is, az árút is megtartva, odábbállt és mással megismételte az üzletet. Aki tiltakozott, ráadásul még pár nagajkaütést is kapott, sőt sokan az életükkel lakoltak, ha tiltakozni merészeltek.

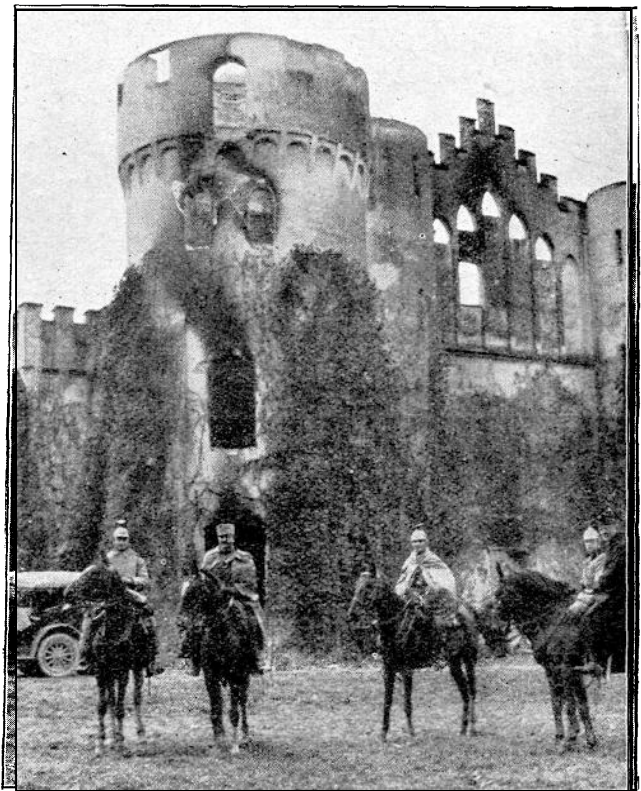
Más kisebb és nagyobb városokban is garázdálkodtak a kozákok és a kisebb falvakat, ahol nem rutének laktak, felperzselték.

Hogy olyan kastélyokban, ahol kozákok fordultak meg, milyen állapotban maradt vissza minden, azt egy haditudósító következő élményei jellemzik :

»Megindultunk Nestrzez községbe, ahol a Generalkarte egy kastélyt jelzett. Másfél órai gyaloglás után el is értük. Hatalmas várkastély, beláthatatlan parkkal, melyet most pihenő trének tartanak megszállva. Az ablakokon át halvány világosság szűrődik, mögöttük tiszteket látunk.

A parancsnok megy elől, szállást kér éjjelre.

— Istené a szállás — felelik a tisztek — csak tessék beljebb kerülni, mi is úgy jutottunk

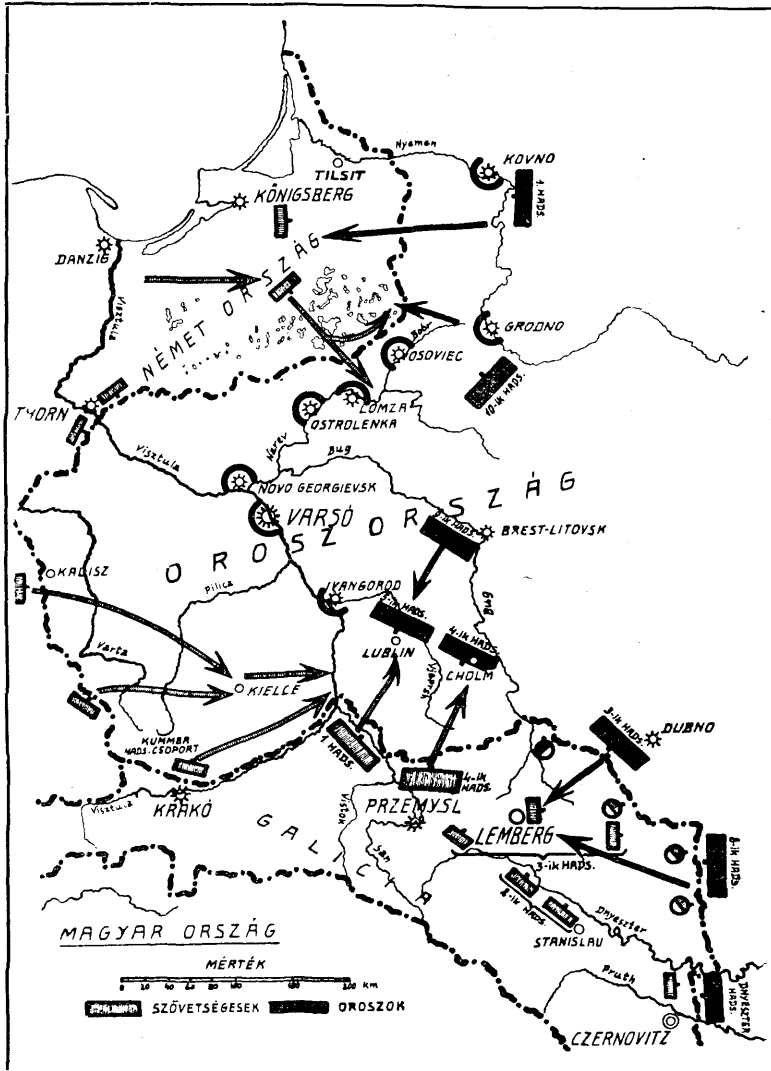
Az oroszok által elpusztított Zawada-kastély Galiciában.

Kilophot., Wien felvétele.

ide. A kastélynak vagy negyven szobája a rombolás lesújtó képét mutatja. A finom Louis XV. és XVI. bútorok egymásra borítva darabokban fekszenek, a könyvtár feldúlva, az olajfestmények kiemelve a drága keretekből, elmetszve, a vázák, gobelinek bemocskolva, a

és a Franz Karl-dragonosoknál szolgál, annál az ezrednél, amelynek valaha Terstyánszky generális volt a parancsnoka. A mozgósítás első napján vonult be és azóta ismételtén kitüntette magát a csatatéren. Egészen fiatal ember, tartalékos tiszt, a legelőkelőbb lengyel család, a vagyona fel sem becsülhető. Ebben a kastélyában kozákpattouille töltött egy éjszakát és hogy ne unatkozzanak, meghívták a község russzofil parasztjait és velük együttesen követték el a rombolást. A kozákok megtanították őket löni, céltáblául a leghíresebb mesterek festményei, tükrök, vázák szolgáltak. Undorító. És abbéli bosszuságukban, hogy állandó tartózkodásra itt még sem rendezkedhettek be, távozásban összetörték, összezúztak mindent, amit csak lehetett és megvetésük jeléül úgy bemocskoltak mindent, hogy némely teremből pestises bűz terjedt felénk.

Denbica egy részét is felgyújtották az oroszok. A szép Zavadakastélyt kirabolták, petrolummal öntötték le és felgyújtották. Az összes úrilakokat kifosztották, az elszállítható holmit elvitték, a bútorokat szét-törték, tükröket, képeket, ablakokat szétvagdaltak, szőnyeget, pamlagokat szétvagdaltak, mindent vad pusztító dühvel téptek, törtek, zúzták szét. Az utcán megállították az embereket s megvizsgálták zsebeiket, ruhájukat. Pénzt, órát elszedtek, a gyűrűket az emberek ujjáról lehúzták s csizmájukba sülyesztették a kozákok. Az órabablásban a kozáktisztek is résztvettek. A kozákok rendszeren nagyobb csoportokban hatoltak be a lakásokba, üzletkebe, mindent, amire a foguk fájt, ruhát, bundákat, érték-tárgyakat, ételneműeket stb. magukkal hozott zsákokba raktak s elvitték

A haderők állása az északi harctéren, 1914 aug. 15-én, az első összecsapás előtt. A térkép szemléltetve mutatja meg, hogy az oroszok haderejük túlnyomó részét ellenünk küldték.

földtől a mennyezetig érő tükrök keresztüllöve, a csillárok a szobák sarkában, a szőnyegekkiégetve, a fotelek, garnitúrák W. C.-nak használva.

Megdöbbenve nézzük a fájdalmas pusztulást. Milliók és milliók, soha nem pótolható műkincsek prédául odadobva a vad indulatnak.

— Hát mi történt itt? Ki volt az ilyesmizhez elég aljas és becsstelen? Kié a kastély?

És szép sorjában kapjuk meg a felvilágosítást. A kastély ura Szkrzynski Szeverin lovag

A rabolt holmit a tisztjeikkel megosztották. Sokszor figyelték meg a lakosok, hogy ha azután a rabló kozákhordák után rendes katonaság érkezett, a tiszték a kozáktisztekkel szóba se álltak. De azért igen sok esetben a rendes katonaság érkezése se vetett véget a rablásnak.

És mégis átlag kevesebb pusztítást vittek véghez az oroszok Galiciában, mint Keletporoszországban, mert előbbi helyen végleges foglalásra számítottak s így legalább a ruténe-

Osztrák-magyar páncélosvonal Galiciában harcban a kozákokkal.

Matejko T. rajza.

ket és egyes vidékeken a lengyeleket is megakarták nyerni.

Lembergben az oroszok Schmetjew grófot nevezték ki kormányzónak s kezdetben nagy nyugalom uralkodott. A lakosságtól az összes fegyvereket elszedték és tizenhat előkelő polgárt mint tuszt a Hotel Georgeban szállásoltak el, megtiltva nekik, hogy a várost, melyben egyébként szabadon mozoghattak, elhagyják. Elrendelték, hogy az utcán csak oroszul és lengyelül szabad beszélni. Minden egyesületet és gyűlést betiltottak, az iskolákat bezárták. A rubel kényszerárfolyamát 3 korona 30 fillérben állapították meg.

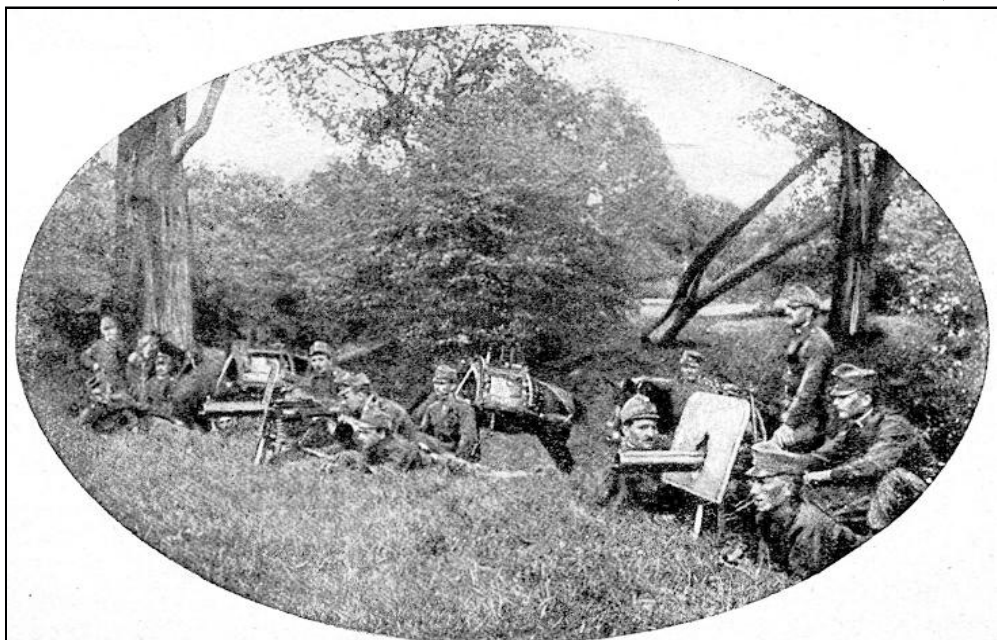
Szeptember 23-án már a kereskedők újra megnyitották üzleteiket, a kávéházak addig is nyitva voltak, több lengyel újság megjelent, óvatosan kerülve az állásfoglalást,

Gr. Bobrinszky, a megszállott Galicia orosz kormányzója.

de az egyik lengyel újság teljesen oroszbarát szellemben írt. Szeptember 27-én kozákok a zsidó városrészben több polgárt lelőttek s a házak ablakaiba belövöldöztek, azt állítva, hogy »a zsidók megöltek egy orosz katonát«. A tisztek és tisztviselők elhagyott lakásait árulók vezetése mellett sorra keresték fel kozákcsoportok és mindent elraboltak, vagy megsemmisítettek. Az *Ossolinski-múzeumból* a legértékesebb műtörténelmi kincseket és könyveket Petrogradra szállították el. Óriási értékű festményeket raboltak így el. Szeptember 27-én *Eulogius* orosz metropolita a görög katolikus templomban orosz istentiszteletet tartott és ki-

hirdette, hogy az orosz az uralkodó vallás. *Szepticki* érseket Oroszország belsejébe szállították el.

Gépfegyverosztagunk lesben.